

OKTÓBER 1940, PARÍŽ

Ledva som sa dovliekla domov. Môj byt na nábreží s dlhými okenicami a vysokými stropmi bol prvým miestom v mojom živote, kde som sa naozaj cítila ako doma. Rovnako ako Café de la Paix, aj môj byt bol ako múzeum starostlivo uchovávaných spomienok – kamkoľvek som sa pozrela, všade mi niečo pripomínalo úžasné rozhovory, večierky plné smiechu a vášnivé stretnutia. Za päť rokov, odkedy som v ňom bývala, som ho premenila na domov, o akom som snívala ako dieťa – plný kníh, zaujímavých artefaktov a starožitností, s rádiom v každej miestnosti, aby ma všade sprevádzala hudba a mohla som si hocikedy zatancovať. No tento byt bol pre mňa predovšetkým bezpečným prístavom pred svetom – dokonalý protiklad k domu hrôzy, v ktorom som vyrastala.

Keď som vystupovala po širokom kamennom schodisku na druhé poschodie, cítila som, ako sa ma zmocňuje strach. Budem si môcť dovoliť zostať tu bez ďalšej zmluvy s vydavateľom? Posledná záloha od Antona mi už nadhlo nevystačí, aj keď som bola zvyknutá šetriť. Vošla som do bytu a zamierila rovno do obývačky, na svoje obľúbené miestečko na premýšľanie – na sedadlo v okennom výklenku s výhľadom na rieku. Sadla som si a objala jeden z hodvábnych vankúšov. Urobil môj sused Levi dobre, keď odišiel z Paríža? Och, ako mi len

chýbal tlmený zvuk jeho krokov na plafone! Ako mi chýbal jemný cinkot jeho klavíra, ktorý sa niesol vánkom cez otvorené okno!

Zadávala som sa späť do obývačky a na okamih som opäť počula duchov minulosti: ozvenu rozhovorov, smiechu a hudby z večierkov. Pohľadom som zablúdila k písaciemu stroju, ktorý stál na stole pri druhom okne. Vedľa neho ležal úhladne položený rukopis piatej knihy o Aurélie. Keď som si spomenula na všetku prácu, ktorú som vložila do tých strán – všetko to vymýšľanie príbehu, prepisovanie a snahu vytvoriť postavu jej novej lásky, tak trochu darebáka, no stále neodolateľného sympatáka –, začalo ma zaplavovať zúfalstvo.

Podišla som k rukopisu, vzala ho, rýchlo začala obracať stránky a s obrovským smútkom hľadela na tisíce slov napísané s toľkou starostlivosťou. Ako dieťa ma nesmierne fascinovalo, že vhodne usporiadané písmená môžu vytvárať celkom nové svety. Ale teraz mi moje vlastné slová pripadali ako bezvýznamné značky a háky-báky, ktoré si už nikdy nikto neprečíta.

Ticho zrazu prerušil akýsi rozruch a zdola sa ozvali mužské hlasy. Krv v žilách mi stuhla pri ostrom zvuku krokov, ktorý som už poznala – po schodoch dupali tvrdé podrážky vojenských čižem. Nemeckí vojaci. Prišli vari po mňa? Prišli mi oznámiť, že už vôbec nemôžem písať, lebo som sa previnila tým, že som sa narodila ako židovka?

No kroky nezastali pri mojich dverách – pokračovali nahor, na najvyššie poschodie. Strhla som sa pri hlasnom buchnutí nad sebou a potom sa po Leviho byte začali pohybovať ťažké kroky. *Čo asi môžu uňho robiť?* húpala som, pozerajúc na strop. Po chvíli sa ozval popevok akejsi nemeckej pesničky – to sa vojaci vracali dolu schodmi.

Pristúpila som k stene pri okne a opatrne vykukla von. Pri našom dome stál vojenský nákladiak a jeden z vojakov práve nakladal na korbu Leviho obraz. V hrdle mi navrela hrča. Leviho zbierka umenia bola jeho pýchou i radosťou. Keď ma prvýkrát pozval k sebe na pohárik, ukazoval mi svoje obrazy s takou nehou, akoby mi predstavoval vlastné deti. „Nikdy som sa neoženil,“ povedal mi, usrkávajúc si

z *kiru royal*. „Mojou jedinou skutočnou láskou je môj klavír.“ Potom ma pobavil príbehmi zo svojho života koncertného pianistu, ako precestoval svet na turné a v každom meste si kúpil nejaké vzácne umelecké dielo. Tieto príbehy ma fascinovali ešte viac než samotné obrazy – najmä príbeh o tom, ako vymenil súkromný klavírny koncert za Rembrandta. A teraz si tí nacistickí bastardi jednoducho zobrali, čo sa im zachcelo, bez štipky rešpektu. Strhla som sa, keď nemecký vojak hodil na nákladiak ďalší obraz a bolo mu úplne jedno, že to môže byť dielo nejakého majstra.

Lenže Nemcom očividne nešlo iba o Leviho obrazy. Počas nasledujúcich hodín som sa bezmocne prizerala, ako plnia nákladiak všetkými jeho vecami – nahádzali tam dokonca aj jeho posteľnú bielizeň a panvice. Keď som však videla, ako na korbú bezcitne hodili jeho milované hojdacie kreslo, takmer ma to zlomilo a len-len že som sa nerozbehla dolu a nevrhla sa na nich. Toto nebolo obyčajné zlodejstvo z chamtivosti – snažili sa vymazať všetky stopy, že Levi vôbec niekedy existoval.

Keď sa nákladiak konečne pohol preč, rozhliadla som sa po obývačke a pohľad mi padol na moje vlastné veci. Rovnako ako Leviho obrazy, aj každý predmet v tejto miestnosti mal svoj príbeh. Ošarpaná busta Mozarta s jedným uchom, ktorej sa mi ulútostilo na blšom trhu, starožitný šijací stroj, ktorý som používala ako vešiak na náhrdelníky, gramofón, okolo ktorého sa točilo toľko večierkov, moje obľúbené rádio v štýle art deco z dvadsiatych rokov. A potom mi zrak padol na bábijku Aurélie, vyfintenu v červenom tanečnom kostýme s flitrami, stojacu na rímse kozuba s roztvoreným náručím. Bol to darček od Antona, keď sa môj tretí román o Aurélie stal okamžitým bestsellerom. Doteraz bola táto bábika veselou pripomienkou mojich úspechov, no jej namaľovaný úsmev mi teraz pripadal ako výsmech a symbolizoval všetko, o čo ma pripravili.

Zachvátila ma slepá zúrivosť. Priskočila som k rímse, schmatla bábijku, zbehla po schodoch a vybehla von.

Slnko sa skrylo za nafúknutú masu sivých mrakov a nehybný vzduch voňal po blížiacom sa daždi. Cítila som, ako mi telom prúdi divoká energia, akú som nezažila odo dňa, keď som utiekla z domu. Ako sa nacisti opovažujú okupovať našu krajinu a plieniť naše veci? Ako sa opovažujú určovať nám, kde môžeme a kde nemôžeme pracovať? Prečo, ach, prečo len Anton nesúhlasil s mojím plánom? Prečo mi nedovolil písať pod pseudonymom?

Musím prestať naňho myslieť. Musím prestať myslieť na Aurélie. Už sa na nikoho z nich nemôžem spoliehať.

Rázne som vykročila k mostu a bez jediného zaváhania bábiku šmarila do temných vôd Seiny.

No len čo som začula čľupnutie, okamžite som to oľutovala. Ako som mohla byť taká bezcitná k svojej vlastnej literárnej hrdinke? Ako som jej mohla pripraviť takúto smrť v kalnej vode? Ona predsa za nič nemôže. Zachránila ma pred chudobou a biedou – a takto som sa jej odvdáčila? Nebola som o nič lepšia ako ten chladnokrvný Nemec.

„Ach, Aurélie, prepáč mi,“ zavzlykala som a začala som sa štverať na okraj mosta. Na okamih som zazrela jej červenohnedé vlasy plávajúce pod hladinou, no skôr než som stihla skočiť za ňou, začula som, ako sa ku mne blížia rýchle kroky. Nech je to hoci aj nemecký vojak! Už mi to bolo jedno.

„Čo to robíte?“ ozval sa po francúzsky mužský hlas s prízvukom, ktorý som nevedela zaradiť. Zozadu ma za plecía uchopili silné ruky.

Otočila som sa a uvidela pred sebou muža v elegantnom čiernom obleku. Jeho nakrátko ostrihané tmavé vlasy a ostrá jazva na líci pripomínajúca blesk však naznačovali, že by sa cítil pohodlnejšie v menej formálnom odevu.

„Musím ju zachrániť!“ vykrikla som a pokúsila sa vymaniť z jeho zovretia.

„Doriti!“ zahrešil a pozrel do vody. „Spadla do rieky?“

„Áno,“ zalapala som po dychu.

Pustil ma a rýchlo si vyzliekol sako.